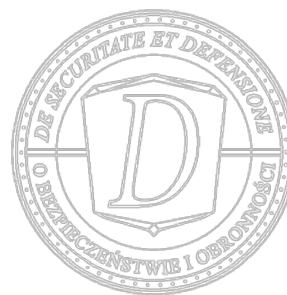

Aleksander Ksawery OLECH¹

Akademia Sztuki Wojennej²

Wydział Bezpieczeństwa Narodowego

olech@narkobiznes.pl

PRZEMYT MARIHUANY JAKO ŹRÓDŁO PATOLOGII ORAZ ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA SPOŁECZNEGO I EKONOMICZNEGO W POLSCE

ABSTRAKT: Przemyt narkotyków jest zagrożeniem zarówno dla bezpieczeństwa społecznego, jak i dla rozwoju ekonomicznego. Zapewnianie bezpieczeństwa wewnętrznego wiąże się z likwidowaniem zagrożeń, unikaniem ich i zmniejszaniem prawdopodobieństwa wystąpienia w przyszłości. Niekontrolowana, nieregulowana oraz szkodliwa dla ludzi marihuana, jest transportowana między państwami nielegalnie. Jest to problem, który istnieje od kilkudziesięciu lat na całym świecie, a od początku XX wieku widoczny jest również w Polsce. Działalność międzynarodowych grup przestępczych wymusza na służbach bezpieczeństwa reakcję oraz współpracę na poziomie europejskim. Artykuł ma na celu ukazanie, że współcześnie konopie stanowią znaczący problem dla społeczeństwa oraz poważne wyzwanie dla organów ścigania. Narkotyki są tematem wielu debat i rozważań psychologów, polityków, terapeutów, nauczycieli, funkcjonariuszy służb oraz działaczy środowiskowych. Mimo, iż prawo polskie zakazuje uprawy i dystrybucji marihuany, z roku na rok zwiększa się liczba jej użytkowników. Dla zapewnienia bezpieczeństwa w Polsce powołano organizacje, które powinny przeciwdziałać przemytowi. Reakcja służb bezpieczeństwa powinna być kompatybilna z zaistniałą negatywną sytuacją, w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom narkotykowym.

SŁOWA KLUCZOWE: przemyt, marihuana, narkotyki, bezpieczeństwo

MARIJUANA TRAFFICKING AS A SOURCE OF PATHOLOGY AND A THREAT TO SOCIAL AND ECONOMIC SECURITY IN POLAND

ABSTRACT: Drug trafficking is a threat to both social security and economic development. Ensuring internal security involves eliminating threats, avoiding them and reducing the probability of their occurrence in the future. Marijuana, being uncontrolled, unregulated and

¹ Aleksander Ksawery Olech – magister, doktorant Akademii Sztuki Wojennej i twórca strony internetowej: www.narkobiznes.pl. Główne obszary zainteresowań badawczych to: bezpieczeństwo w Republice Francuskiej, produkcja i przemyt narkotyków z Afryki do Unii Europejskiej, ochrona informacji niejawnych, służby specjalne oraz grupy terrorystyczne. Regularnie wygłasza prelekcje na konferencjach naukowych oraz prowadzi badania we Francji.

² The War Studies Academy.

harmful to people, is transported between countries illegally. This is a problem that has existed for dozens of years around the world, and since the beginning of the twentieth century it is also noticeable in Poland. The activity of international criminal groups forces the security services to react and cooperate at the European level. The article aims to show that cannabis is nowadays a significant problem for society and a major challenge for law enforcement. Drugs are the subject of many debates and deliberations of psychologists, politicians, therapists, teachers, functionaries and environmental activists. Although Polish law prohibits the cultivation and distribution of cannabis, the number of users increases from year to year. To ensure security in Poland, organizations have been established that should counteract the smuggling. The reaction of the security services should be compatible with the existing negative situation in the field of counteracting drug threats.

KEYWORDS: smuggling, marijuana, drugs, security

WPROWADZENIE

Zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa wciąż ewoluują: globalizacja, nowe technologie, swobodny przepływ towarów i ludzi, brak rozwoju europejskich systemów antynarkotykowych oraz powstawanie międzynarodowych grup przestępczych. Nielegalny rynek środków odurzających i substancji psychotropowych w Europie w 2014 roku był warty ok. 26 miliardów euro³. Wzrost zagrożenia narkotykowego wiąże się z działalnością przestępców, którzy uzyskują wysokie korzyści finansowe. Marihuana jest obecnie najczęściej przemycanym środkiem odurzającym na świecie. Jest to również najczęściej zażywany narkotyk w Polsce i Europie.

Od kilkunastu lat istnieje realne zagrożenie dla bezpieczeństwa i równowagi państw. Służby mundurowe w Polsce nie były przygotowane na otwarcie granic Rzeczypospolitej Polskiej, kiedy w 2004 r. przystępowaliśmy do Unii Europejskiej. Napływ ludności z całego świata postawił polską Policję w bardzo trudnej sytuacji, jeśli chodzi o zapewnienie bezpieczeństwa oraz utrzymanie poprawnych stosunków międzynarodowych. Przemyt narkotyków jest problemem, który po roku 2004 stał się jednym z największych zagrożeń dla funkcjonowania państwa ze względu na niekontrolowany, nieregulowany oraz szkodliwy obrót nielegalnym towarem⁴. Raporty służb bezpieczeństwa oraz międzynarodowych organizacji badających użycie konopi alarmują, że z roku na rok wzrasta liczba: grup przestępczych przemycających narkotyki, użytkowników marihuany, uzależnionych przebywających w ośrodkach terapeutycznych oraz skazanych za obrót środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi⁵.

Sytuacja staje się coraz bardziej wymagająca ze względu na obecną skalę problemu. Według Biura Narodów Zjednoczonych ds. narkotyków i przestępczości (*United Nations Office on Drugs and Crime* – UNODC), od 2006 roku Polska jest krajem tranzytowym ze względu na

³ K. Raczkowski, *Narkotyki - organizacja przestępczości i systemy przeciwdziałania*, Warszawa 2009, s. 16.

⁴ *2005 Annual report: the state of the drugs problem in Europe*, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Lisbon 2005, s. 14-34.

⁵ *Poland - Country Drug Report 2017*, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Luxembourg 2017, s. 1-20.

ilość transportowanych narkotyków. Organizacja uznała, że ryzyko przemytu w Polsce w skali pięciopoziomowej znajduje się na najwyższym stopniu, (wraz z Włochami i Bułgarią)⁶. Początek XX wieku to zmagania rządów państw z wciąż rozrastającym biznesem narkotykowym (produkcja, przemyt, dystrybucja narkotyków oraz pranie pieniędzy nazywamy również: narkobiznesem)⁷. Marihuana stała się obecnie środkiem odurzającym, który jest wszechobecny w Europie, a zwolenników jego legalizacji wciąż przybywa, przez co kolejne kraje depenalizują jego użycie lub nie egzekwują prawa w wystarczającym stopniu (Holandia – marihuana całkowicie legalna, Chorwacja, Czechy, Hiszpania, Macedonia, Słowenia i Włochy – lecznicze wykorzystanie). Aktualną sytuację ze względu na tony narkotyków przechwytywane przez służby bezpieczeństwa, możemy nazwać wojną narkotykową⁸.

W celu zrozumienia i zdefiniowania czym jest marihuana, należy operować specjalistycznym słownictwem. Istotnym dla badań nad rośliną jest określenie jej pochodzenia, użytkowania, produkcji, przemytu oraz handlu. Przyjmuje ona różne nazwy w zależności od okoliczności i miejsca. W celu uniknięcia odpowiedzialności karnej, dokonując zakupów w Internecie, próbując narkotyków za granicą, czy przynależąc do grupy, która stosuje marihuanę, używa się określonego nazewnictwa: „...konopia, ziele, trawka, gandzia, cannabis”⁹.

Celem artykułu jest przedstawienie problemu nielegalnego przemytu marihuany do Polski. Proces ten destabilizuje sytuację społeczną i ekonomiczną prowadząc do powstawania patologii w życiu publicznym. Najważniejszym pytaniem badawczym, na które autor pragnie odpowiedzieć w niniejszej pracy jest: czy służby bezpieczeństwa w Polsce są w stanie przeciwdziałać przemytowi narkotyków? Istotną kwestią jest stan wykszolenia polskiej Policji oraz wiedza funkcjonariuszy w zakresie międzynarodowego obrotu narkotykami. Współcześnie narkotyki są tematem, który często upraszcza się w dyskursie publicznym, dlatego też brakuje zdecydowanych działań podejmowanych przez służby bezpieczeństwa. Problematyka przemytu marihuany nie jest wystarczająco rozbudowana w polskiej literaturze naukowej, w przeciwieństwie do zagranicznych źródeł badających tę tematykę pod względem bezpieczeństwa, ekonomii i socjologii. Istotnym źródłem poznawczym przy badaniu tej problematyki są raporty udostępniane przez Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. Zawarte w nich informacje prezentują współczesne zagrożenia narkotykowe. Problem, który został ukazany w artykule przedstawia jak rynek sprzedaży marihuany, zmienił się pod wpływem globalizacji i swobodnego przepływu osób wewnątrz Unii Europejskiej. Obrót środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi należy rozpatrywać jako formę patologii społecznej w skali globalnej. Tezy badawcze zaprezentowane w artykule, to wadliwa jurysdykcja Policji w kontroli przemycanych towarów oraz niewystarczająco wyeksponowana problematyka wpływu użytkowania marihuany na aspekty bezpieczeństwa społecznego

⁶ *Trafficking in Persons Global Patterns*, United Nations Office on Drugs and Crime, New York 2006, s. 27, 62.

⁷ Ustawa z dnia 22 czerwca 1923 r. w przedmiocie substancji i przetworów odurzających, Dz.U. Nr 72, poz. 559.

⁸ *Zjawisko nielegalnego handlu narkotykami w Polsce i na świecie*, Narkobiznes.pl, (07.01.2018).

⁹ M. Sulewska, *Zjawisko uzależnienia od narkotyków a przestępczość wśród młodzieży na terenie aglomeracji wielkomiejskich*, Warszawa 2012, s. 26.

i ekonomicznego. Nie będą rozpatrywane zagrożenia użytkowania marihuany na podstawie indywidualnych przypadków, gdyż nie jest to celem pracy, a nauki psychologiczne oraz pedagogiczne w sposób wystarczający prezentują tematykę uzależnień od narkotyków.

UPRAWA MARIHUANY A REGULACJE PRAWNE

Pierwsze konopie rosły na górskich terenach u podnóży łańcucha górskiego Himalajów, rozciągając się na terenach należących obecnie do Bhutanu, Chin, Indii, Nepalu, Pakistanu i Tybetu. Archeologiczne wykopaliska informują, że roślina ta, ze względu na bardzo silne włókna, była wykorzystywana w Chinach już 8500 lat temu, m.in. do wyrobu ubrań, namiotów, lin, dywanów czy flag. Najstarsze rękopisy o uprawie marihuany mają prawie 6000 lat¹⁰.

Do Europy nasiona konopi dotarły około 1000 roku wraz z Maurami, których podbili Hiszpanie. Jako że Europejczycy bardzo długo nie zajmowali się właściwościami odurzającymi marihuany, spełniały one początkowo funkcje przemysłowe: produkcja żagli, płacht, pościeli, ale również medyczne, służąc jako lek uśmierzający ból. Między XVII, a XVIII wiekiem zioła były skutecznym lekiem nasennym, pobudzającym apetyt, a także przeciwbólowym. Pierwsze użycie marihuany jako środka psychoaktywnego było konsekwencją najazdu Napoleona na Egipt oraz ekspansji kolonialnej Anglików na Indie. Powracający naukowcy z Azji i Afryki badali zioła i zastanawiali się nad ich właściwościami leczniczymi. Z czasem spożycie i palenie stało się tak powszechne, że angielski parlament w 1893 r. powołał zespół, który badał nadużycia i wzrost spożycia konopi¹¹.

W społeczeństwie europejskim pod koniec XIX wieku marihuana zaczęła wzbudzać coraz większe emocje. Jej halucynogenne działanie – pojawiające się nieprawdziwe obrazy oraz niezidentyfikowane stany – brak kontroli nad własnym ciałem i umysłem, spowodowały wprowadzenie prawnego zakazu palenia konopi w Wielkiej Brytanii w 1928 r.,¹² a następnie z inicjatywy Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), państwa sygnatariusze podpisały Jednolitą Konwencję o Środkach Odurzających. Zastępowała ona wszystkie traktaty międzynarodowe i tworzyła system kontroli produkcji i transportu narkotyków¹³.

Opinie na temat konopi dynamicznie się zmieniają. W Polsce wciąż przesuwają się granicę, która określa zasady użytkowania marihuany. Decydującym i przełomowym krokiem w zwalczaniu obrotu środkami odurzającymi, była decyzja o podpisaniu *Ustawy z dnia 31 stycznia 1985 r. o zapobieganiu narkomanii*. Organy państwowe zostały zobowiązane do działań antynarkotykowych oraz tworzenia warunków do leczenia i resocjalizacji osób uzależnionych¹⁴. Następną istotną regulacją z punktu widzenia badanego problemu, była *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii*. Określiła ona cele

¹⁰ R. Palusiński, *Narkotyki - przewodnik*, Kraków 1994, s. 18-19.

¹¹ *Ibidem*, s. 4-12.

¹² I. Niewiadomska, P. Stanisławczyk, *Narkotyki*, Lublin 2004, s. 81-85.

¹³ Diya Bouchédid, *Le système de contrôle international des drogues et les Droits de l'homme: Cohésion ou confrontation?*, McGill, Montréal 2014, nr. 4, s. 7-10.

¹⁴ *Ustawa z dnia 31 stycznia 1985 r. o zapobieganiu narkomanii*, Dz.U. Nr 4, poz. 15.

i uprawnienia dla organów administracji rządowej oraz jednostek samorządu terytorialnego, wyznaczając zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizowane przez służby bezpieczeństwa takie jak Wojsko Polskie, Policja, Straż Graniczna, Służby Specjalne, które będą wspierane przez organy celne oraz Służbę Więzienną¹⁵.

Nadzór nad działalnością w ramach ustawy prowadzi Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii (KBPN). Utworzono je 29 czerwca 1993 roku na podstawie zarządzenia, które wydał ówczesny Minister Zdrowia i Opieki Społecznej. W ramach działań KBPN utworzono Centrum Informacji o Narkotykach i Narkomanii (CINN), które zajmuje się opracowywaniem danych dotyczących problemów narkotykowych w kraju oraz opracowuje sprawozdania z realizowanych działań profilaktycznych¹⁶.

Wartym uwagi jest też fakt, że z biegiem lat zwiększa się społeczna tolerancja dla konopi, między innymi poprzez jej szersze zastosowanie. Coraz częściej zaczyna się stosować marihuanę jako lek na padaczkę, stwardnienie rozsiane, Alzheimera, choroby układu oddechowego i pokarmowego. Zawarte w konopi wiązania kannabidiol (CBD) nie są psychoaktywne, przez co nie oddziałują na psychikę pacjenta. Powodują rozluźnienie oraz mają właściwości przeciwzapalne. Największym sukcesem polskiej medycyny naturalnej, była terapia stosowana na pięcioletnim Maksie, którego napady padaczki spadły z około 200 dziennie do zaledwie kilkunastu. Obecnie leczenie za pomocą marihuany jest prowadzone na kilkudziesięciu pacjentach w Polsce i 2000 na całym świecie¹⁷.

Zmiany w Polsce w zakresie użytkowania konopi miały miejsce 22 czerwca 2017 r., kiedy to Sejm przyjął Ustawę o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i zalegalizował używanie marihuany do celów medycznych. Całość reguluje *Ustawa z dnia 7 lipca 2017 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych*. Ziele konopi innych niż włókniste, wyciągi, nalewki farmaceutyczne, żywica konopi, mogą stanowić surowiec farmaceutyczny, czyli są zgodne z normami i wymogami Farmakopei Polskiej, stanowiąc produkt leczniczy po uzyskaniu pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, które jest wydawane przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Osoby, które są leczone za pomocą przetworów marihuany otrzymują receptę na lek recepturowy i są leczone z użyciem ziela konopi innego niż włókniste¹⁸.

Uprawa, produkcja, przemysł oraz handel marihuaną jest prawnie zakazany w Polsce. Mimo tego, poprzez innowacyjne terapie sytuacja zaczyna się zmieniać. Medyczne wykorzystanie marihuany może stać się przełomem na skalę światową. Kluczowym jest tutaj,

¹⁵ *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*, Dz.U. Nr 179, poz. 1485.

¹⁶ K. Łucarz, A. Muszyńska, *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz*, Kraków 2008, s. 66-67.

¹⁷ *Rozczarowanie marihuaną*, „Newsweek”, http://nauka.newsweek.pl/marihuana-medyczna-leczenie-marihuana_artykuly,358886,1.html, (08.01.2018.)

¹⁸ *Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych*, Dz.U. 2017 poz. 1458.

aby zadać sobie pytanie, dlaczego 8500 lat temu ludy pierwotne korzystały z jej właściwości, a następnie zakazano jej stosowania. Wątpliwym, z punktu widzenia bezpieczeństwa państwa wydaje się całkowita depenalizacja użytkowania marihuany. Może to doprowadzić do upowszechnienia stosowania kolejnych narkotyków, takich jak kokaina czy LSD, w celu legalizacji ich użycia.

UPRAWA I WYTWARZANIE MARIHUANY

Konopie posiadają wiele odmian. Każda z nich ma inną budowę morfologiczną, kształt, gęstość, barwę, kwiatostan. Podobnie jest z nasionami, które są różnej wielkości, kształtów, kolorów. Konopie, które są przemycane dzielimy na włókniste i narkotyczne, a kryterium i głównym wyznacznikiem jest zawartość substancji chemicznych o właściwościach psychoaktywnych. Najsilniej działającym na organizm człowieka jest związek chemiczny tetrahydrokannabinol (THC)¹⁹.

Podział konopi ze względu na ich położenie geograficzne:

- konopie „Colombian” – pochodzi z Kolumbii; charakteryzuje się jasnozielonym kolorem, gęstością i niską zawartością THC.
- konopie indyjskie „Ganja” – głównie uprawiane w Indiach oraz Afganistanie; jest silnie psychoaktywna i pewnie ze względu na to jest to najpopularniejszy gatunek.
- konopie „Jamajka” – pochodzi z wyspy na Morzu Karaibskim o tej samej nazwie; również wykazuje silne działanie psychoaktywne; gatunek ten został spopularyzowany ze względu na wiele akcentów w piosenkach reggae oraz filmach.
- konopie „Meksykańskie” – jest najwyższym ze wszystkich wymienionych tutaj gatunków; cechuje się świetną jakością, dlatego pozostaje głównym towarem eksportowym karteli narkotykowych.
- konopie „Dagga” – charakteryzują się słodkawym smakiem; jest uprawiana w Afryce (Kenia, Zambia, Republika Południowej Afryki).
- konopie „Maroko” – głównie wykorzystywane przy mieszankach narkotycznych, ze względu na to, że są małe i średniej jakości²⁰.

Jeśli ktoś decyduje się na uprawę konopi w Europie to jednym z najważniejszych aspektów uprawy jest miejsce. Roślinę można uprawiać w pomieszczeniach zamkniętych (tzw. „*indoor*”) lub na wolnym powietrzu: w ogrodach, na polach, balkonach (tzw. „*outdoor*”). Kluczem jest zapewnienie odpowiednich warunków – wody, światła, składników odżywczych, powietrza (czyste, bogate w dwutlenek węgla), nawozu i ciepła. W Polsce głównie hodowane są dwa

¹⁹ M. Sulewska, *op. cit.*, s. 32.

²⁰ J. Wrona, *Przestępczość narkotykowa, poradnik dla funkcjonariuszy jednostek terenowych Policji*, Szczytno 2008, s. 33.

rodzaje: konopia indyjska (*cannabis indica*) oraz konopia sativa (*cannabis sativa*), która ma mniejszą zawartości THC²¹.

Przy uprawie domowej (*indoor*) wszystkie czynniki wpływające na rozwój konopi mogą być kontrolowane. Światło jest dostarczane przez wysokiej jakości halogenowe oświetlenie, dzięki czemu można kontrolować uprawę imitując naturalne światło słoneczne. Sztucznie utrzymywane ciepło pozwala potencjalnemu hodowcy na kilkukrotne zwiększenie plonów, a co za tym idzie, także i zysków²².

W przypadku uprawy na powietrzu (*outdoor*) nasiona wysiewane są wiosną, rosną przez całe lato i kwitną wraz z końcem jesieni. Jeśli pojawią się przymrozki, roślina obumiera. Ważne znaczenie ma również powietrze, które powinno być świeże i zawierać od 3 do 6% dwutlenku węgla. Często stosowano szklarnie, ale przyciągają one zbyt dużą uwagę. Hodowcy preferują wolne uprawy, zazwyczaj pomiędzy polami zbóż, aby zakamuflować swoje rośliny²³.

Kolejnym istotnym czynnikiem jest regulacja wentylacji. Ma to duży wpływ na rozwijanie się grzybów i owadów. Na wolnym powietrzu hodowca nie jest w stanie skontrolować całej gleby dokładnie i zapewnić odpowiedniej wilgotności każdego dnia. Dlatego w Polsce wykształciła się przede wszystkim hodowla domowa (*indoor*). Wszelkie materiały do wyhodowania własnej marihuany, takie jak ziemię, nawozy, lampy czy nasiona, można nabyć przez internet²⁴.

Aby odpowiednio zdefiniować problem, kluczowym jest prześledzić proces wytwarzania marihuany. Istnieje kilka podstawowych kroków, które podejmuje potencjalny hodowca:

1. Wybór odpowiedniego miejsca. Bardzo istotne znaczenie ma wysokość i szerokość pomieszczenia. Rośliny osiągną wysokość między 50 a 200 cm.
2. Zamknięcie pomieszczenia na kłódkę lub alarm, co daje kontrolę nad tym kto do niego wchodzi i kto z niego wychodzi.
3. Zamontowanie wentylatora. Zapach, który unosi się w powietrzu, na pewno zwróci uwagę osób postronnych. Niektórzy stosują również odświeżacze powietrza, imitując inne zapachy (kwiatów, mięty czy oleju).
4. Odpowiedni dostęp do wody oraz utrzymanie wymaganego poziomu wilgotności w pomieszczeniu. Na przykład: ogród 3 na 3 metry potrzebuje tygodniowo 140 litrów.
5. Zakup odpowiedniego sprzętu: doniczek, termometru, miernika wilgotności, miarki wzrostu, nożyczek, ziemi, nawozów i składników odżywczych dla roślin²⁵.

W zależności od dbałości o rośliny i sposobu uprawy, konopie są dojrzałe po około trzech miesiącach. Oczywiście jest to proces czysto teoretyczny. Przy obecnej technologii, wszystko dzieje się szybciej, aby w możliwie jak najkrótszym czasie osiągnąć pożądany efekt w postaci gotowego produktu na sprzedaż. Hodowcy na tyle opanowali technologię, że są w stanie założyć uprawę nawet w budynkach wielorodzinnych. Wymaga to pokonania wielu problemów

²¹ Gazeta Konopna [w:] "SPLIFF", *Sativa czy Indica*, Warszawa 2013, artykuł z numeru 46, s. 7-8.

²² B. Wyjadłowski, *Wszelka wiedza o Mary Jane*, Wrocław 2000, s. 23-26.

²³ *Ibidem*, s. 27-30.

²⁴ M. Staniaszek, *Zwalczanie Narkomanii w Polsce i na świecie*, Wrocław 1993, s.16.

²⁵ *Ibidem*, s. 30-41.

technicznych, takich jak: wydajnej i sprawnej wentylacji, filtrów emitujących zapachy, zamkniętego systemu chłodzenia, sprawnej oraz zabezpieczonej instalacji elektrycznej. Ponadto, aby nie wzbudzać niczyich podejrzeń związanych z częstymi wizytami w miejscu uprawy, część procesów jest sterowana zdalnie (specjalne zegary i tempomaty) i nie wymaga stałego, aktywnego udziału hodowcy²⁶.

Obecnie uprawa konopi nie jest czymś nieosiągalnym. Internet oferuje dziesiątki artykułów i publikacji dla początkujących hodowców opisując krok po kroku czynności wymagane do otrzymania dorosłej rośliny, posiadającej wysoką zawartość THC. Współcześnie każdy z nas może podjąć się produkcji marihuany, uzyskując nielegalne korzyści majątkowe. Proceder uprawy wciąż się rozwija i ewoluuje, a wraz z nim wzrasta zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa.

HANDEL I PRZEMYT MARIHUANY

Handel narkotykami w Polsce nie różni się od tego w Niemczech czy Rosji. Oferowane towary są coraz bardziej wyszukane i urozmaicone. Hodowcy i handlarze mieszają gatunki oraz dodają różnych chemicznych substancji, aby zwiększyć doznania osób zażywających ten narkotyk. Im mocniejsza i bardziej różnorodna dawka, tym więcej potencjalnych klientów. Marihuana dobrej jakości jest droga, dlatego wiele osób zadowala się towarem z przydomowych ogródków, piwnic, czy z przemytu, który trafia na polski czarny rynek²⁷.

Można wyróżnić cztery typy handlarzy:

1. Importerzy – osoby, które same przywożą towar, zazwyczaj z Holandii lub Czech.
2. Hurtowi sprzedawcy – posiadają własne uprawy marihuany i sprzedają tylko większe ilości.
3. Dilerzy – jedynie handlują narkotykami, zarabiając na zysku ze sprzedaży.
4. Młodzież i osoby niezwiązane z narkotykowym biznesem – jest to często dodatkowa forma zarobku, częściej określana jako „udostępnianie narkotyku”.

Handlarze opracowują system sprzedaży oraz w przemyślany sposób rozbudowują sieć klientów. Kiedy kupujący zaczyna się uzależniać od środka odurzającego, wstrzymują dostarczanie narkotyku i oczekują bardzo wysokich opłat. Często wciągają w swoją „piramidę” handlową klientów, aby kolejna z osób sprzedawała narkotyki.

Werbowanie dilerów jest jednym z podstawowych czynników tego prężnie rozwijającego się narkotykowego biznesu. Im większa ilość sprzedawców, tym szersze grono odbiorców. Istnieją różne metody rekrutacji, ale najskuteczniejszymi oraz najbardziej opłacalnymi dla tzw. bossów narkotykowego świata, są te brutalne, nakłaniające siłą i przemocą do pracy na rzecz organizacji przestępczej²⁸. W 2016 r. ustalono, że 2.138 nieletnich popełniło przestępstwa narkotykowe. Stanowili oni 7,3% wszystkich przestępców narkotykowych. Bardzo interesujący

²⁶ K. Wiciak, J. Wrona, *Metody działania sprawców zajmujących się produkcją i obrotem narkotykami syntetycznymi*, Szczytno 2007, s. 8.

²⁷ *Raport w sprawie „dopalaczy” – nowych narkotyków*, Główny Inspektorat Sanitarny, Warszawa 2011, s. 5-7.

²⁸ K. Laskowska, *Nielegalny handel narkotykami w Polsce*, Kraków 1999, s. 51.

jest fakt, że podejrzanych było aż 29.434. Analogicznie, w 2010 r., podejrzanych było 26 865 osób, a zatrzymanych nieletnich 4.119²⁹.

Położenie geograficzne Polski sprawia, że znajduje się na trasie najważniejszych szlaków przemytniczych narkotykowych:

- Holandia – Niemcy – Polska – Węgry – Czechy;
- Maroko – Polska;
- Rosja – Ukraina, Białoruś – Polska;
- Kolumbia, Peru, Boliwia – Gwinea, Benin, Burkina Faso, Ghana, Gambia, Liberia, Mali, Mauretania, Niger, Nigeria, Senegal, Sierra Leone, Togo, Wybrzeże Kości Słoniowej, Wyspy Zielonego Przylądka – Polska;
- Chiny, Indie – Hiszpania, Francja, Niemcy – Polska;
- Afganistan – Turkmenistan – Azerbejdżan – Rosja – Białoruś – Ukraina – Polska – kraje Europy Zachodniej (tzw. „szlak jedwabny”);
- Afganistan – Turcja – Grecja – Bułgaria – Rumunia – Ukraina – Polska – kraje Europy Zachodniej (Hiszpania, Francja, Portugalia, Włochy);
- Czechy – Polska – Niemcy – kraje Europy Zachodniej;
- Polska – kraje skandynawskie;
- Polska – Wielka Brytania, Irlandia³⁰.

Wejście Polski do Unii Europejskiej i związane z tym otwarcie granic (regulacje Układu z Schengen), sprawiły, że przez nasz kraj przebiegają istotne lądowe szlaki tranzytowe. Te bardzo sprzyjające warunki wykorzystują grupy przestępcze. Główne czynniki, które wpływają na handel narkotykami w Polsce:

- dogodne położenie geograficzne;
- centrum Europy – granica między wschodem i zachodem;
- dobra infrastruktura kraju zapewniająca szybki transport narkotyków;
- brak wzmożonych kontroli (otwarte granice);
- słabe wyposażenia do walki z przestępczością narkotykową;
- łatwość wprowadzania do obiegu pieniędzy zarobionych z handlu narkotykami;
- sąsiedztwo biednych państw (Białoruś, Ukraina), których gangi działają na naszym terytorium;
- legalizacja marihuany na własny użytek w kilku państwach Europejskich (np. Holandia, Czechy), co powoduje ich przemyt do Polski³¹.

Jest kilka form przemycania narkotyków. W zależności od funduszy posiadanych przez organizacje przestępcze, wyboru trasy przemycanego towaru oraz sposobu ukrycia. Główne sposoby przemytu marihuany to połykanie oraz ukrywanie w zakamarkach ciała, skrytki w bagażach i walizkach, przewożenie w środkach transportu (samochody osobowe

²⁹ *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa 2017, s. 130.

³⁰ *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 roku*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Warszawa 2013, s. 153.

³¹ K. Laskowska, *op. cit.*, s. 65-70.

i ciężarowe, samoloty i śmigłowce, statki i jachty oraz pociągi międzynarodowe), ukrywanie narkotyków w przesyłkach pocztowych lub za pośrednictwem firm kurierskich.

Nielegalny rynek środków odurzających i substancji psychotropowych w Europie w 2014 r. był warty między 21 a 31 miliardów euro. Produkty na bazie konopi stanowiły od 8,4 do 12,9 miliarda euro, czyli około 40% całej sprzedaży narkotyków w Europie. Są to jednak tylko i wyłącznie dane szacunkowe, które nie oddają całości badanego problemu³².

Konopie indyjskie są najczęściej konfiskowanym narkotykiem w Europie. W 2014 roku dokonano łącznie 744.000 konfiskat, co wiązało się z przejęciem 838 ton narkotyków. Dane do analizy przekazało jednak tylko kilka państw, a zabrakło tych, które w latach wcześniejszych przekazywały raporty zawierające informacje o dużych przemytach: Francji, Hiszpanii i Holandii oraz tych najbardziej zagrożonych, jak Polska, czy państwa skandynawskie³³.

Raporty Europejskie ze względu na brak danych nie obrazują sytuacji panującej w Polsce. Mimo informacji, które posiadają nasze służby, istotna jest analiza w państwach sąsiednich. Według raportów otrzymanych od niemieckiego rządu, liczbę konfiskat konopi i jej pochodnych w Niemczech szacuje się na poziomie 40 ton. Na Litwie średnia roczna przechwyconej marihuany przez służby to 700 kg³⁴, ale nie wlicza się w to narkotyków, które zatrzymano w portach, a ostatni przemyt był równy 600 kilogramom³⁵. Republika Czeska nie podlega analizie ze względu na depenalizację posiadania oraz zażywania marihuany (w graniczącej z nią Austrii konfiskaty utrzymują się na poziomie 11 ton)³⁶.

Porównując konfiskaty konopi w Europie w 2002 r. oraz w 2014 r., wzrosły one dwukrotnie³⁷. Jeśli potraktujemy przejęte narkotyki, jako wskaźniki produkcji i dystrybucji, to uzyskane dane dają podstawę do stwierdzenia, że problem narkotykowy w Europie wciąż rośnie. Nie jesteśmy w stanie ocenić skali przemytu do Polski ze względu na wiele transportów, których nie udało się skontrolować. Oceniając statystyki europejskie i traktując Polskę jako kraj tranzytowy, można stwierdzić, iż jest ona narażona na zwiększone przemyty środków odurzających i substancji psychotropowych, a zwłaszcza marihuany.

Nie sposób określić jak wiele osób zajmuje się handlem i przemytem marihuany, ponieważ nie można ustalić jednoznacznej typologii przestępcy. Są w to zaangażowane grupy przestępcze, osoby z przeszłością kryminalną, ale także młodzież i studenci. Handlem bardzo często zajmują się również osoby na stanowiskach kierowniczych, a nawet z immunitetem dyplomatycznym. Liczba osób zajmujących się obrotem środkami odurzającymi z roku na rok wzrasta, ponieważ jest to bardzo intratny sposób zarabiania.

³² *Europejski raport narkotykowy - Tendencje i osiągnięcia 2016*, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Luksemburg 2016, s. 19.

³³ *Ibidem*, s. 19-21.

³⁴ *Lithuania - Country Drug Report 2017*, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Luxembourg 2017, s. 16.

³⁵ The baltic times, *Lithuanian customs bust 600 kg of cocaine in port city*, https://www.baltictimes.com/lithuanian_customs_bust_600_kg_of_cocaine_in_port_city/, dostęp: 09.01.2018.

³⁶ *Europejski raport narkotykowy - Tendencje i osiągnięcia 2016*, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Luksemburg 2016, s. 20.

³⁷ *Ibidem*, s. 21.

Celem niniejszego artykułu jest zwrócenie uwagi na zagrożenie, jakim jest nielegalna uprawa i przemyt marihuany w Polsce. Brak kontroli służb na wielu granicach i w największych miastach, ma wpływ nie tylko na pogłębiający się stan patologii w społeczeństwie, ale również na gospodarkę kraju. Dziesiątki milionów złotych są inwestowane w uprawę i przemyt nielegalnego narkotyku, który bez żadnej jurysdykcji napływa do naszego państwa. Może się to w przyszłości wiązać nie tylko z zagrożeniami dla bezpieczeństwa państwa, ale dla jego stabilności wewnętrznej, politycznej, społecznej, finansowej, a także bezpieczeństwa międzynarodowego. Wydaje się, że w ciągu najbliższych kilkadziesiąt lat nie znajdziemy się w podobnej sytuacji, jaka panuje na Filipinach (w 2016 roku prezydent Rodrigo Duterte rozpoczął wojnę narkotykową, która od lipca pochłonęła 13.000 ofiar)³⁸, jednakże zagrożeniom dla bezpieczeństwa trzeba przeciwdziałać w początkowej fazie. Angażując siły i środki służby antynarkotykowe powinny być w stanie zatrzymać rozrost narkobiznesu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

ASPEKTY SPOŁECZNE

Negatywne sytuacje i zmiany, które powstają ze względu na zażywanie oraz handel narkotykami, oddziałują na całe społeczeństwo. Zachowania obywateli, którzy nie dostosowują się do obowiązującego prawa mają wpływ na całe państwo. Wszelkie nieprawidłowości zaburzają system i prowadzą do patologii.

Na rozrastającą się narkomanię w Polsce ma wpływ szereg elementów, które zmieniają się wraz z rozwojem cywilizacyjnym. Są to poszczególne cechy danej klasy społecznej, uwarunkowania biologiczne oraz brak odpowiednich środków wychowawczych. Wzrost podaży narkotykowej jest zależny również od czynników kulturowych, geograficznych i ekonomicznych. Problem narkotykowy pojawia się w Polsce około lat 80. i 90. XX w. Był on bezpośrednio powiązany ze wzrostem znaczenia społecznego subkultury hippisowskiej oraz rozwojem środowisk przestępczych po 1989 roku³⁹.

Wraz z rozwojem technologicznym Internet stał się jednym z narzędzi, które promuje zażywanie i legalizację marihuany. Łatwo jest odnaleźć instruktaże jak palić, hodować, użytkować, a także informacje jak wiele pozytywnych skutków niesie ze sobą jej użytkowanie. Jednym z narzędzi są portale społecznościowe, gdzie ludzie manipulują swoją tożsamością, kreując nieautentyczny wizerunek, co pozwala na kontakt i nawiązywanie relacji z innymi użytkownikami konopi. Wyrażanie tych samych poglądów zbliża zwolenników legalizacji. Powstaje sytuacja, w której spotykają oni rówieśników walczących o wspólny cel. Palenie i nakłanianie do zażywania konopi, jest walką z systemem, wsparciem przyjaciół, ale przede wszystkim formą identyfikacji z grupą. Z socjologicznego punktu widzenia, jest to

³⁸ *Filipińska Policja rozpoczyna testy narkotykowe w biednych dzielnicach*, Narkobiznes.pl, <http://narkobiznes.pl/?p=798>, (30.10.2017).

³⁹ M. Jędrzejko, *Narkomania - spojrzenie wielowymiarowe*, Warszawa 2009, s.141.

często potrzeba akceptacji ze strony rówieśników. Używanie marihuany wpływa na tworzenie się osobistej i społecznej tożsamości jej użytkownika⁴⁰.

W Europejskim Raporcie Narkotykowym z 2016 r. internet został uznany za nowe zagrożenie ze względu na rolę jaką pełni w komunikacji międzyludzkiej. Przemycnicy i handlarze posługują się specjalnym oprogramowaniem, które służy do obsługi platformy „darknet” – jest to m.in. przekazywanie szyfrowanych wiadomości i dokonywanie nielegalnych zakupów. Korzystają oni również z technologii anonimizacyjnej – próby ukrycia adresu protokołu internetowego (IP) – w celu zatajenia swoich działań. Zjawisko sprzedaży i zakupu środków odurzających oraz substancji psychotropowych przez internet jest procesem dynamicznym i wciąż ewoluującym, dlatego nie jest możliwe dokładne zdefiniowanie rynku narkotykowego w sieci⁴¹.

Najczęściej po narkotyki sięgają osoby, które przechodzą kryzys. Słabe psychicznie jednostki są zazwyczaj podatne na ewentualne uzależnienie. Tracą pewne wzorce i wartości, które motywowały je na co dzień, a przy tym pojawia się stres, napięcie emocjonalne, najczęściej również lęk oraz zachwianie pewnej równowagi psychicznej. Jeśli osoba nie potrafi w właściwy sposób radzić sobie z problemem, nie ma odpowiedniej strategii oraz brakuje jej wsparcia bliskich czy motywacji, to zacznie działać w sposób destrukcyjny dla samej siebie – szukając środków kojących ból – na przykład narkotyków. Na początku sięgnie po ten najłatwiej dostępny, a jednocześnie jakże popularny – marihuanę.

Wyodrębnia się trzy rodzaje uzależnienia:

- fizyczne (fizjologiczne) – powstaje potrzeba biologiczna – cykl przemian tkankowych z powodu systematycznego użytkowania. Objawia się przymusem brania, deformuje procesy myślowe;
- psychiczne – stan psychiczny, który powstał w wyniku branych środków. Przejawia się pragnieniem ich ponownego wzięcia. Staje się to dominującą myślą;
- społeczne (socjologiczne) – uzależnienie od grupy, a wtórnie od środków odurzających. Będąc członkiem grupy, trzeba przyjąć zasady w niej panujące. Wspólne branie narkotyków jest wówczas imitacją przyjaźni i bliskości⁴².

Kolejnym bardzo ważnym społecznie problemem jest szeroko rozumiana wolność ludzka i otwarte granice. Większość krajów odchodzi od restrykcyjnego karania koncentrując się na redukcji szkód. Coraz więcej europejskich państw dekryminalizuje marihuanę: Belgia, Chorwacja, Czechy, Estonia, Francja, Hiszpania, Holandia, Portugalia. Poszczególne modele różnią się w zależności od ilości posiadanego narkotyku oraz prawnych regulacji⁴³. W 2012 r.

⁴⁰ M. Motyka, J. Marcinkowski, *Dlaczego będą zażywać? Część III. Uwarunkowania sprzyjające dynamice zjawiska narkomanii*, Żurawica 2014, s. 246.

⁴¹ *Europejski raport narkotykowy - Tendencje i osiągnięcia 2016*, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Luksemburg 2016, s. 15.

⁴² A. Zwoliński, *W świecie używek*, Warszawa 2010, s. 90-92.

⁴³ *Cicha rewolucja: dekryminalizacja posiadania narkotyków na świecie*, Politykanarkotykowa.pl, Wielka Brytania 2014, s. 3-4.

pod względem przynajmniej jednokrotnego użycia konopi indyjskich w populacji od 15 do 64 roku życia, Polska plasowała się na 12. miejscu wśród klasyfikowanych krajów Europy (17,3% dorosłej populacji)⁴⁴. W 2014 roku w tej samej grupie wiekowej Polska utrzymała 12 miejsce⁴⁵.

W Polsce zażywanie marihuany utrzymuje się na tym samym poziomie od 2014 roku. Kluczowym elementem w badaniu zjawiska zażywania środków odurzających przez polskie społeczeństwo, jest analiza dostępności narkotyku w celu jego zakupu. Przeprowadzone sondaże dotyczą osób, które zostały zatrzymane pod wpływem narkotyku lub dobrowolnie odpowiedziały twierdząco na pytanie czy zażywają konopie. Istotą zagrożeń, które wiążą się z przemytem marihuany do Polski, jest stosunkowo łatwy i niekontrolowany zakup (miejsca sprzedaży: ulice, bloki mieszkalne, placówki edukacyjne, tereny przyległe do centrów handlowych, przystanki komunikacji miejskiej, lokale rozrywkowe, dyskoteki, pustostany oraz miejsca odosobnione takie jak parki, boiska i przedmieścia). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z organami bezpieczeństwa, określiło w 2016 r. dostępność narkotyków w celu ich nabycia jako wysoką⁴⁶. Ilość osób zażywających narkotyki rośnie z roku na rok. W 2014 roku użytkowników marihuany na świecie było o 700 tysięcy więcej⁴⁷ niż w roku 2013⁴⁸. Użytkowanie konopi ściśle związane jest z liczbą osób uzależnionych, podejmujących terapie i zajmujących się procederem przemytu, który destabilizuje funkcjonowanie społeczeństwa⁴⁹. Obecnie podejmowane działania przez organy państwowe nie są wystarczające, aby zapewnić bezpieczeństwo społeczeństwu polskiemu, które jest narażone na negatywny wpływ osób zajmujących się przemytem i wprowadzaniem marihuany na rynek Polski.

STATYSTYKI POLSKICH SŁUŻB ANTYNARKOTYKOWYCH

Wzrost przestępczości narkotykowej, zwłaszcza tej zagrażającej ludzkiemu życiu, powoduje konieczność szukania nowatorskich rozwiązań, niekiedy całkowicie obcych dla polskich służb i regulacji prawnych. Rozwijanie nowych sposobów przeciwdziałania narkotynom wiąże się z wykorzystywaniem czynności operacyjnych w różnych, często nowych formach. W różnym stopniu zaangażowania przeciwko przestępczości narkotykowej w Polsce działają służby takie jak: Policja, Centralne Biuro Śledcze Policji, Żandarmeria Wojskowa, Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu,

⁴⁴ *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 roku*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Warszawa 2013, s. 143.

⁴⁵ *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa 2017, s. 125.

⁴⁶ *Ibidem*, s. 125-140.

⁴⁷ *World Drug Report 2016*, United Nations Office on Drugs and Crime, United Nations s. 43.

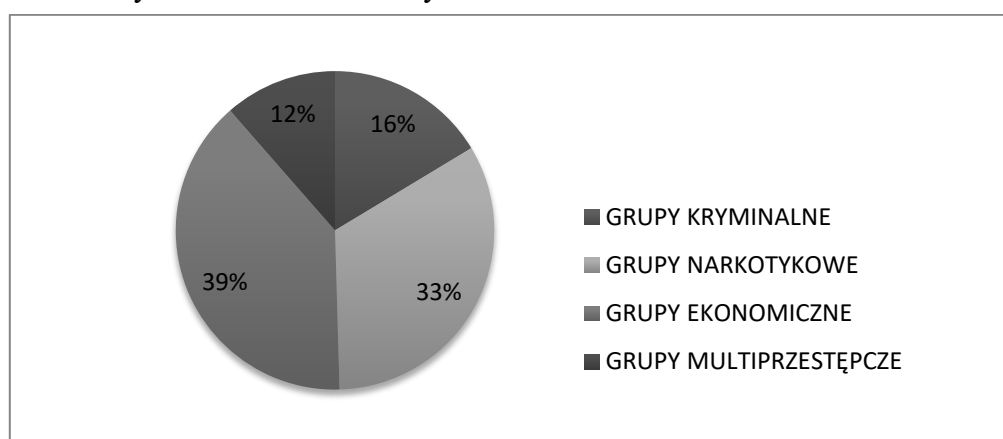
⁴⁸ *World Drug Report 2015*, United Nations Office on Drugs and Crime, United Nations s. 57.

⁴⁹ *Europejski raport narkotykowy - Tendencje i osiągnięcia 2016*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Luksemburg 2016, s. 39.

Służba Wywiadu Wojskowego, Służba Kontrwywiadu Wojskowego, Służba Więzienna oraz Krajowa Administracja Skarbowa (część byłej Służby Celnej).

W ogólnoświatowym raporcie *World Drug Report 2016* ujawniono, że 247 mln osób spróbowało narkotyków w 2016 roku. Populacja światowa za rok 2016 była równa 7.466.964.280. Oznacza to, że jedna na trzydzieści osób używała środków odurzających lub substancji psychotropowych⁵⁰.

Według danych Europejskiego Raportu Narkotykowego z 2016 r., aż 83,2 miliona osób (w wieku 15-64 lata) w Unii Europejskiej, spróbowało chociaż raz konopi indyjskich, a 22,1 miliona użytkowników w minionym roku⁵¹.

Wykres nr 1. Grupy przestępcze pozostające w zainteresowaniu CBŚP w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne.

Według raportów Centralnego Biura Śledczego Policji w obszarze przestępstw narkotykowych organizacji polskich i międzynarodowych, pozostawało 237 grup w 2015 r. i 290 grup przestępczych w 2016 r. Widać wzrost aktywności zarówno organizacji przestępczych, jak i zainteresowania obrotem (produkcja, przemyt, handel) narkotykami. Dodatkowo, aż 100 grup prowadziło działalność multiprzestępczą (kryminalną, ekonomiczną i narkotykową)⁵². Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego przeciwdziałała 9 grupom, a Straż Graniczna przeciwko 42 organizacjom przestępczym o charakterze narkotykowym⁵³.

Dla porównania raportów Centralnego Biura Śledczego Policji dekadę wcześniej, w obszarze przestępstw narkotykowych pozostawały w 2005 r. 84 grupy, a w 2006 r. 85 grup. Jest to ponad trzykrotny wzrost ilości grup przestępczych zajmujących się obrotem narkotyków. Problem wyraźnie eskaluje, co jest wyraźnym sygnałem ostrzegawczym dla polskich służb bezpieczeństwa⁵⁴.

⁵⁰ *World Drug Report 2016*, United Nations Office on Drugs and Crime, United Nations s.10.

⁵¹ *Europejski raport narkotykowy - Tendencje i osiągnięcia 2016*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Luksemburg 2016, s. 15.

⁵² *Raporty z działalności CBŚP - Raport statystyczny za 2016*, Centralne Biuro Śledcze Policji, <http://cbsp.policja.pl/cbs/do-pobrania/raporty-z-dzialalnosci/9890,Raporty-z-dzialalnosci.html>, (05.10.2017).

⁵³ *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa 2017, s. 88.

⁵⁴ *Raporty z działalności CBŚ KGP - Raport statystyczny za 2006*, Centralne Biuro Śledcze KGP, <http://cbsp.policja.pl/cbs/do-pobrania/raporty-z-dzialalnosci/9890,Raporty-z-dzialalnosci.html>, (08.10.2017).

W 2016 roku zarzuty popełnienia przestępstw narkotykowych przedstawiono 29.434 podejrzanym, co oznacza wzrost ich liczby o 9,4% w porównaniu z rokiem 2015, kiedy to ustalono 26.907 podejrzanych o przestępstwa narkotykowe⁵⁵.

Tylko w 2016 r. Policja we współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną doprowadziła do zamknięcia 449 sklepów stacjonarnych sprzedających dopalacze na bazie konopi indyjskich⁵⁶. Ponadto Policja wykryła 60.400 przestępstw narkotykowych i jest to o 10,3% więcej niż w 2015 r. Aż 61,8% z nich dotyczyło posiadania narkotyków⁵⁷.

	Policja + cbśp	Straż Ganiczna	Służba Celna	Żandarmeria Wojskowa	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrzne
marihuana	2486,5 kg	82, 94 kg	357,14 kg	2,30 kg	4,95 kg
konopie indyjskie	107 240 szt.	1276,4 szt.	9688 szt.	69 szt.	0,4 kg
żywica konopi	b.d.	b.d.	4,18 kg	b.d.	b.d.
haszysz	18,3 kg	14,59 kg	3,93 kg	3,87 kg	b.d.
olej haszyszowy	b.d.	b.d.	0,27 l	b.d.	b.d.
ciastka haszyszowe	b.d.	b.d.	0,14 kg	b.d.	b.d.

Tabela 1. Narkotyki zabezpieczone przez polskie służby w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne.

Służby bezpieczeństwa przeciwdziałały nielegalnym uprawom oraz produkcji. Policja zlikwidowała 1.403 nielegalne plantacje konopi (nie wliczając konopi włóknistych), zabezpieczyła 107.240 krzewów oraz ujawniła 18 laboratoriów. Według Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Straż Graniczna ujawniła 20 nielegalnych upraw, przechwyciła 6.994 krzaki i zamknęła 4 laboratoria⁵⁸. Oficjalne dane Straży Granicznej informują o przejęciu: 201,44 kilogramów marihuany, 3.884 sztuk roślin, 5 kg haszyszu, o łącznej wartości 6.871.104 złotych⁵⁹.

Centralne Biuro Śledcze Policji w 2016 r. zabezpieczyło łącznie 3,2 tony różnych narkotyków, w tym 2.061 kilogramów konopi i jej pochodnych. Funkcjonariusze przejęli 20.461 krzewów konopi indyjskich oraz odnaleźli 108 plantacji⁶⁰.

Warto zaznaczyć, że funkcjonariusze Policji brali udział w międzynarodowych szkoleniach w zakresie przeciwdziałania narkotykom. Byli obecni na seminarium w Antwerpii (Belgia) poświęconemu współpracy międzynarodowej w zakresie ścigania oraz zwalczania przemytu

⁵⁵ *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa 2017, s. 130.

⁵⁶ *Ibidem*, s. 126.

⁵⁷ *Ibidem*, s. 129.

⁵⁸ *Ibidem*, s. 134.

⁵⁹ *Biuletyn statystyczny Straży Granicznej za 2016 rok*, Komenda Główna Straży Granicznej, Warszawa 2016, s. 38.

⁶⁰ *Sprawozdanie z działalności Centralnego Biura Śledczego Policji za 2016 rok*, Centralne Biuro Śledcze Policji, Warszawa 2017, s. 7-8.

środków odurzających i substancji psychotropowych. Podnosili swoją wiedzę na konferencji dotyczącej narkotyków syntetycznych w Bratysławie (Słowacja). Brali również udział w szkoleniu zorganizowanym przez Europejską Akademię Policyjną (CEPOL), która specjalizuje się w dostarczaniu kursów oraz szkoli wyższych funkcjonariuszy w kwestiach istotnych dla bezpieczeństwa Unii Europejskiej i jej obywateli⁶¹. CEPOL prowadzi platformę szkoleniową dotyczącą zwalczania przemytu w internecie⁶².

W Polsce grupy przestępcze charakteryzują się mnogością działań na różnych płaszczyznach. Przymyś narkotyków jest częścią przestępstw ekonomicznych oraz kryminalnych. Przestępcy tworzą organizację, w której każda z osób ma wyznaczoną rolę i szereg zadań do wykonania, aby zapewnić odpowiednio wysoki zysk. Kluczowym w ramach działań zapobiegawczych oraz operacyjnych, jest wyznaczenie odpowiednich formacji, które zintensyfikują środki przeciwko jednemu z przestępstw, np. przemytowi narkotyków.

Analizując raporty Biura Narodów Zjednoczonych ds. narkotyków i przestępczości, Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Centralnego Biura Śledczego Policji, można było zauważyć wyraźny wzrost aktywności osób i grup, które zajmują się obrotem substancjami odurzającymi i środkami psychotropowymi. Wyniki służb bezpieczeństwa pozostają na stabilnym poziomie, co może cieszyć. Jednakże powinniśmy wziąć pod uwagę, że pojawia się coraz więcej zagrożeń narkotykowych, szczególnie tych płynących zza granic Polski.

PODSUMOWANIE

Postępująca globalizacja, problemy społeczne (w tym patologie), migracja ludności, brak politycznej woli do walki z narkotykami, są czynnikami, które napędzają działalność organizacji przestępczych, zajmujących się nielegalnym handlem środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi. Łączy się to również z tym, że grupy popełniają groźniejsze przestępstwa w celu ochrony własnych interesów. Międzynarodowy przemyś narkotyków stymuluje popełnianie czynów zabronionych na tle ekonomicznym, kryminalnym i terrorystycznym⁶³.

Przeciwdziałanie przestępczości narkotykowej jest to proces, który ze względu na próby dopasowania się do poszczególnych sytuacji zagrażających bezpieczeństwu państwa, możemy określić jako płynny. W zależności od miejsca, czasu, osób oraz podmiotów, określane są sposoby i środki, które stosuje się w neutralizowaniu potencjalnych zagrożeń. Reakcja służb bezpieczeństwa winna być kompatybilna z zaistniałą negatywną sytuacją, a co za tym idzie, będzie płynna w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dopasowując się do obecnego poziomu i stanu bezpieczeństwa. Przestępcy podczas każdej nielegalnej działalności, korzystają z wcześniej nabytej wiedzy o systemach bezpieczeństwa. Wzrost świadomości oraz wiedzy pozwala na udoskonalenie

⁶¹ *Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa 2017, s. 140.

⁶² *The EU justice and home affairs agencies*, Publications Office of the European Union, Luxembourg 2014, s. 17.

⁶³ K. Raczkowski, *Narkotyki - organizacja przestępczości i systemy przeciwdziałania*, Warszawa 2009, s. 16.

działalności służb bezpieczeństwa państwa oraz reakcję, zanim pojawi się realne zagrożenie. Tylko i wyłącznie elastyczne – płynne zaangażowanie, doprowadzi do zmniejszenia, a w przyszłości eliminacji organizacji przestępczych związanych z obrotem narkotykami.

Hierarchizacja narkotyków oraz grup przestępczych jest niemożliwa jeśli nie zdołamy w sposób etymologiczny i kodyfikacyjny zdefiniować osób i grup zajmujących się produkcją, przemysłem oraz sprzedażą środków odurzających i substancji psychotropowych. Działalność międzynarodowych grup przestępczych wymusza na służbach bezpieczeństwa reakcję oraz współpracę na poziomie kontynentalnym. W akcje przemysłu angażowały się również organizacje terrorystyczne z Algierii, Nigerii, Mauretanii oraz Mali. Największe z nich to: Al-Kaida Islamskiego Maghrebu (AQIM), Boko Haram, czy Ruch na rzecz Jedności i Dżihadu w Afryce Zachodniej (MUJAO)⁶⁴. Obecne zagrożenie środkami odurzającymi oraz substancjami psychotropowymi dla bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, daje podstawę do dalszej analizy funkcjonowania aparatu przeciwdziałania przestępczości narkotykowej.

BIBLIOGRAFIA

MONOGRAFIE

- Bouchedid Diya. 2014. "Le système de contrôle international des drogues et les Droits de l'homme: Cohésion ou confrontation?", McGill (4): 7-10.
- Jędrzejko Mariusz. 2009. Narkomania - spojrzenie wielowymiarowe, Warszawa: ASPRA-JR.
- Laskowska Katarzyna. 1999. Nielegalny handel narkotykami w Polsce. Kraków: Temida 2.
- Łucarz Katarzyna, Muszyńska Anna. 2008. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz, Kraków: Wolters Kluwer Polska.
- Marcinkowski Jerzy, Marek Motyka. 2014. Dlaczego będą zażywać? Uwarunkowania sprzyjające dynamice zjawiska narkomanii. Żurawica: Probl Hig Epidemiol.
- Niewiadomska Iwona Stanisławczyk Piotr. 2004. Narkotyki. Lublin: KUL.
- Pałusiński Robert. 1994. Narkotyki – przewodnik. Kraków: IKTUS.
- Raczkowski Konrad. 2009. Narkotyki - organizacja przestępczości i systemy przeciwdziałania. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Staniaszek Marek. 1993. Zwalczanie Narkomanii w Polsce i na świecie. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Sulewska Monika. 2012. Zjawisko uzależnienia od narkotyków a przestępczość wśród młodzieży na terenie aglomeracji wielkomiejskich, Kraków: Promotor.
- Wiciak Krzysztof, Wrona Jacek. 2007. Metody działania sprawców zajmujących się produkcją i obrotem narkotykami syntetycznymi. Szczytno: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji.
- Wrona Jacek. 2008. Przestępczość narkotykowa, poradnik dla funkcjonariuszy jednostek terenowych Policji. Szczytno: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Policji.
- Wyjadłowski Bernard. 2000. Wszelka wiedza o Mary Jane. Wrocław.
- Zwoliński Andrzej. 2010. W świecie używek. Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek.

⁶⁴ CMAIS - Compagnie Méditerranéenne d'Analyse et d'Intelligence Stratégique, *Les sources du financement des bandes armées au Sahel*, Rabat-Agdal 2013, s. 4 - 5.

ARTYKULY

Brak autora. 2013. „Sativa czy Indica” Gazeta Konopna "SPLIFF" (46) :7-8.

DOKUMENTY

Compagnie Méditerranéenne d'Analyse et d'Intelligence Stratégique. 2013. Les sources du financement des bandes armées au Sahel. Rabat-Agdal: CMAIS.

Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. 2016. Europejski raport narkotykowy - Tendencje i osiągnięcia 2016. Luksemburg: EMCDDA.

Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. 2005. Annual report: the state of the drugs problem in Europe. Lisbon 2005: EMCDDA.

Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. 2017. Poland - Country Drug Report 2017. Luxembourg: EMCDDA.

Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii. 2017. Lithuania - Country Drug Report 2017. Luxembourg: EMCDDA

Główny Inspektorat Sanitarny. 2011. Raport w sprawie „dopalaczy” – nowych narkotyków. Warszawa: GIS.

Komenda Główna Straży Granicznej. 2016. Biuletyn statystyczny Straży Granicznej za 2016 rok. Warszawa: Komenda Główna Straży Granicznej.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. 2013. Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2012 roku. Warszawa: MSW.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. 2017. Raport o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2016 roku. Warszawa: MSWiA.

Polska sieć polityki narkotykowej. 2014. Cicha rewolucja: dekryminalizacja posiadania narkotyków na świecie, Wielka Brytania: RELEASE.

Publications Office of the European Union. 2014. The EU justice and home affairs agencies, Luxembourg: Publications Office.

Ustawa z dnia 22 czerwca 1923 r. w przedmiocie substancji i przetworów odurzających, Dz.U. Nr 72, poz. 559

Ustawa z dnia 31 stycznia 1985 r. o zapobieganiu narkomanii, Dz.U. Nr 4, poz. 15.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Dz.U. Nr 179, poz. 1485.

Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, Dz.U. z 2017 r. poz. 783.

United Nations Office on Drugs and Crime. 2006. Trafficking in Persons Global Patterns. New York: UNODC.

United Nations Office on Drugs and Crime. 2016. World Drug Report 2015, New York: United Nations.

United Nations Office on Drugs and Crime. 2017. World Drug Report 2016, New York: United Nations.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

Centralne Biuro Śledcze KGP. 2007. Raporty z działalności CBS KGP - Raport statystyczny za 2006. <http://cbbsp.policja.pl/cbs/do-pobrania/raporty-z-dzialalnosci/9890,Raporty-z-dzialalnosci.html>.

Centralne Biuro Śledcze Policji. 2017. Raporty z działalności CBŚP - Raport statystyczny za 2016. <http://cbsp.policja.pl/cbs/do-pobrania/raporty-z-dzialalnosci/9890,Raporty-z-dzialalnosci.html>.

Narkobiznes.pl. 2017. Filipińska Policja rozpoczyna testy narkotykowe w biednych dzielnicach. <http://narkobiznes.pl/?p=798>.

Newsweek. 2013. Rozczarowanie marihuaną, <http://nauka.newsweek.pl/marihuana-medyczna-leczenie-marihuana,artykuly,358886,1.html>.